

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»

O‘quv ishlar bo‘yicha prorektor

R.G‘. Jumaev

2025 y.

“ 31 ”

“KELISHILDI”

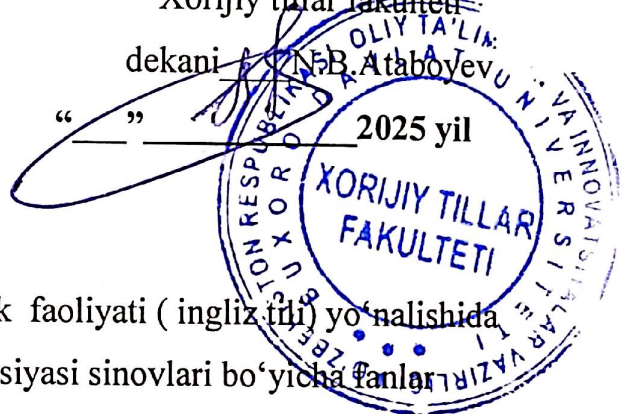
O‘quv-uslubiy departament
boshlig‘i S.S. Davlatov

“ 31 ” 2025 yil

“KELISHILDI”

Xorijiy tillar fakulteti
dekani N.B. Ataboyev

2025 yil

61010500– Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (ingliz tili) yo‘nalishida
ixtisoslik fanlardan Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlari bo‘yicha fanlar

DASTURI

Buxoro – 2025 yil

Ushbu yakuniy davlat attestatsiyasi dasturi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2009 yil 22 maydagi 160-son buyrug'i bilan tasdiqlangan. O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2009 yil 5 iyunda 1963-son bilan davlat ro'yxaidan o'tkazilgan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida Nizom"ga asosan, "Ingliz adabiyotshunosligi va tarjimashunoslik" kafedrasida ishlab chiqilgan. **Tuzuvchilar:**

Narzullayeva F.O. BuxDU Ingliz adabiyotshunosligi va tarjimashunoslik kafedراسи dotsenti, f.f.f.d. (PhD)

Xaydarova L.X. BuxDU Ingliz adabiyotshunosligi va tarjimashunoslik kafedراسи o'qituvchisi

Safarova Z.T. BuxDU Ingliz adabiyotshunosligi va tarjimashunoslik kafedراسи dotsenti, f.f.f.d. (PhD)

Taqrirlashchilar:
Davlatova M.H. Buxoro davlat tibbiyot instituti "Ingliz tili" kafedراسи mudiri, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Xandamova G.H. Buxoro davlat Pedagogika instituti Tillar fakulteti "Xorijiy tillar" kafedراسи mudiri, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi Xorijiy tillar fakulteti uslubiy kengashining 2025 yil 30 yanvardagi 6 - sonli yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlanib tasdiqlangan.

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi Buxoro davlat universiteti Uslubiy Kengashining 2025 yil 31 yanvardagi 6 - sonli yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlangan.

KIRISH

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi 61010500 – *G'd hamrohligi* va *tarjimonlik foydavi (ingliz tili)* yo'nalishi bitiruvchilarining "Tarjima nazariyasi va amaliyoti", "Madaniyatlararo muvoqot va tarjimashunoslik", "Yozma tarjima", "Notiqlik san'ati va nuqt madaniyati" fanlari bo'yicha egallagan bilim va malakalarini baholash uchun tuzilgan.

Kelirilgan fanlar ixtisoslik fanlari blokiga kiritilgan bo'lib, bosqichma bosqich 1, 2, 3-kurslarda o'qitiladi. Ushbu fanlar g'ld hamrohligi va tarjimonlik bo'yicha mutaxassislar tayyorlashga ixtisoslashgan ta'lim yo'nalishlari talab alari uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, boshqa umumkasbiy va ixtisoslik fanlarining nazariy va uslubiy asosi bo'lib xizmat qiladi.

Dastur to'rta umumkasbiy va ixtisoslik fanlari, jumladan Tarjima nazariyasi va amaliyoti, Madaniyatlararo muvoqot va tarjimashunoslik, Yozma tarjima, Notiqlik san'ati va nuqt madaniyati fanlari nanunaviy dasturlari asosida tuzilgan.

Ushbu dastur "Tarjima nazariyasi va amaliyoti", "Madaniyatlararo muvoqot va tarjimashunoslik", "Yozma tarjima", "Notiqlik san'ati va nuqt madaniyati fanlarining dasturlarida belgilangan talabalar tarjima konsepsiyasi, tarjima konsepsiyasi haqida umumiy ma'lumot, tarjima nima, yozma tarjimaning qisqacha tarixi haqida ma'lumot, tarjima turlari, yozma va og'zaki tarjima haqida ular o'rtasidagi o'xshashlik va farq qiluvchi jihatlari, tarjima turlari, tarjima usullari, yozma tarjima va uning leksik-semantik xususiyatlari, tarjima ko'pqirrali fan sifatida, tarjimaning kognitiv jarayoni, tarjima usullari, yozma tarjima transformatsiyalari, yozma tarjimada leksik-semantik transformatsiyalar, yozma tarjima qilish usullarini, ona tilning xususiyatlarini va uslubiy jihatlarni, so'z tanlashni va tarjimaning turli texnikasini tarjima jarayonida qo'llash, transkripsiya, transliteratsiya, kalka, manlar va mavzular tarjimasida ikki tilidagi so'z birkama frazeologik birlikmalar, maqol va matallar kabi birliklarni to'g'ri va aniq tarjima qilish, tarjimonning "qabaki do'stlari" va tarjimada ularning xususiyatlari, antonimik tarjima, antonimik tarjima jarayonida keng qo'llaniladigan kompleks leksik-

grammatik almashiruv, tasdiq grammatik konstruktsiya inkor grammatik konstruktsiyaga, yoki aksincha, inkor konstruktsiya tasdiq konstruktsiyaga almashirilishi, asl mahrdagi biror soʻz tarjima tilida uning antonimiga almashirilishi, tarjimada tinish belgilarining ishlatilishi yozma tarjimada turli (nuqta, vergul, ikki nuqta, nuqtali vergul, qoʻshimnoq, tirnoq, chiziqcha, tire, soʻroq, undov va boshqa) tinish belgilarining ishlatilishi, vergulning qoʻllanmaslik holatlari, tutuq belgisining qoʻllanishi, imlo qoidalari, qoʻshim unli va qoʻshim undoshlarining qoʻllanilish ibobiga yoʻllar bilan koʻpligi yasaladigan otlarning qoʻllanilishi, yozma tarjimada lugʻat bilan ishlash, yozma tarjimada lugʻat bilan ishlash, yozma nuqta lugʻat tarkibi, internatsional, psevdointernatsional, koʻp maʼnoli soʻzlar, neologizmlar tarjimasi, atamalarining ekvivalentini aniqlash, soʻz birkimlar, frazeologik birkimlar tarjimasi, bunda kundalik hayotini biddiruvchi, leksik terminlardan tashkil topgan qisqa epizodik lavhalar, kichik hajmdagi uchrashuv, soʻzlashuv va shuningdek, qisqa hajmdagi maʼmuriy va iqtisodiy matnlar tarjimasi, yozma tarjimada realiyalar, frazeologik birliklari ustida ishlash, yozma tarjimaga xos soʻzlar, realiyalar, frazeologik birliklar, maqol va matnlarining chet tiliga oʻgʻirishdagi qiyinchiliklarni transformatsiyalar yordamida bartaraf etish, maqol va matnlarining tarjima qilish usullari, maqol va matnlarining chet tiliga oʻgʻirishdagi qiyinchiliklarni transformatsiyalar yordamida bartaraf etish, yozma tarjimaning grammatik hususiyatlari, yozma nuqta lugʻat tarkibi, grammatik qurilish va ularning oʻrganilayotgan xorijiy va ona tilidagi oʻziga xos hususiyatlari, yozma tarjimada qoʻllaniladigan gaplar tuzilishi, punktuatsiya, matnning asl mazmuni ona tilda berilishi, grammatik qurilish va ularning oʻrganilayotgan xorijiy va ona tilidagi oʻziga xos hususiyatlari kabi vazifalarni qamrab oʻlgan boʻlib, bakalavriat talabalarining uch yil davomida yuqoridagi vazifalardan kelib chiqqan hokla oʻlgan bilimlarini attestatsiyadan oʻtkazish maqsadida tuzilgan.

Maʼmuriy dastur Gʻid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (ingliz tili) taʼlim yoʻnalishi bittiruvchilari uchun umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan yakuniy davlat attestatsiyasi imtihonlarini oʻtkazish uchun moʻljallangan.

“Tarjima nazariyasi va amaliyoti”, Madaniyatlararo mulohot va tarjimashunoslik”, “Yozma tarjima”, “Notiqlik sanʼati va nuqta madaniyati” boʻyicha oʻtkaziladigan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma ishlarini

BAHOLASH MEZONLARI

“Tarjima nazariyasi va amaliyoti”, “Madaniyatlararo mulohot va tarjimashunoslik”, “Yozma tarjima”, “Notiqlik sanʼati va nuqta madaniyati” ixtisoslik fanlaridan bakalavriat yoʻnalishlariga yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma usulda oʻtkaziladi.

Har bir variant 4 savoldan iborat, bunda har bir ixtisoslik fanidan bitad an savol olinadi. Variantdagi 4 ta savolning har birkidan olish mumkin boʻlgan maksimal ball 25 ga teng boʻlib, jami 100 ball toʻplash mumkin.

Har bir savolga javob toʻgʻri va toʻliq yoritilgan, fanga doir zamonaviy nazariyalarni bilishi, mustakil, anlik fikrlar asosida muammolarga ijodiy yondashgan xokla yoritilgan, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan boʻlsa, oʻzlash tirish koʻrsatkichi 21,5-25 ball oraligʻida baholanadi.

Savolga toʻgʻri javob yozilsa, fanni oʻrganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil haqida mushohada yuritilgan, tahlil natijalarini toʻgʻri aks ettira olsa, lekin mehnat munosab atlariga oʻld tahlil natijalarini toʻgʻri aks ettira olmasa oʻzlash tirish koʻrsatkichi 21-18 ball oraligʻida baholanadi.

Savolga asosan toʻgʻri javob yozilsa, biron qoʻyilgan masalaning moxiyati, mazmuni, natijalari yuzaki yoritilgan, fikr-mushoxada beryonda tarkoklik kuzatilsa, oʻzlash tirish koʻrsatkichi 17,5-14 ball oraligʻida baholanadi.

Savolga javoblar notoʻgʻri yozilsa, oʻquv adabiyotidan soʻzma-soʻz koʻchirilgan boʻlsa yoki savollarga, umuman, javob yozilmagan boʻlsa, oʻzlash tirish koʻrsatkichi 0-13,5 ball oraligʻida baholanadi.

№	Umumi y ball	Bah o	Bakalavr ta'limining bilim darajasi	Xususiy ball
1			Talaba mavzu yuzasidan xulosa va qaror qabul qila oladi; ijodiy fikrlay oladi; mustaqil mushohada yuritish; o'lgan bilimlarni amalda qo'llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish ko'nikmalari yozma ishda mavjud	8-8,5
	21,5-25	A'lo 90-100	Javoblarda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan va umumiy xulosalar qilingan. Imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan.	5-6,5
2			Javob to'g'ri yozilgan, unda ixtisoslik fani bo'yicha bilimlar ilmiy yoritishga harakat qilinadi, ammo muhokot jarayonlarining funksional diskurs xususiyatlari ifodalanmagan yoki chalkashliklarga yo'l qo'yilgan.	6-7
	18-21	Yaxshi (70-89)	Javobda talabanning mustaqil mushohada yuritish qobiliyati qisman seziladi.	5,5-6
			Ijodiy yondashuv mavjud. Talaba muammoni taxlil qilish qobiliyati ega.	3-4
3			Savolga javobda masalaning mohiyatini tushunilgan, ammo mazmun va natijalar yuzakli yoritilgan.	5-6
	14-17,5	Qoniqarli (60-69)	Fikrlar bayonida tarqoqlik kuzatiladi.	4-4,5

		Javoblarda mantiqiylik tamoyili buzilgan.	3-4
		Tasavvurga ega, lekin tahlil yetarli emas.	2-3
4		Savol bo'yicha aniq tasavvurga ega emas.	
	0-13,5 gacha	Qoniqsiz (0-59) Umuman javob yozilmagan. Noto'g'ri javob va ma'lumot berilgan. O'quv adabiyotidan aynan so'zma-so'z ko'chirilgan.	0-13,5

3. ASOSIY NAZARIY QISM "YOZMA TARJIMA" fani

1-mavzu. Tarjima konsepsiyasi haqida umumiy ma'lumot. Tarjima nima. Yozma tarjimaning qisqacha taxiri haqida ma'lumot. Tarjima turlari. Yozma va og'zaki tarjima hamdular o'rtasidagi o'xshashlik va farq qiluvchi jihatlari.

2-mavzu. Tarjima turlari. Tarjima usullari. Yozma tarjima va uning leksik-semantik xususiyatlari. Tarjima ko'pchirali fan sifatida. Tarjimaning kognitiv jarayoni. Tarjima usullari. Yozma tarjima transformatsiyalari.

3-mavzu. Yozma tarjimada leksik-semantik transformatsiyalar. Yozma tarjimada leksik-semantik transformatsiyalar, yozma tarjima qilish usullarini, ona tilning xususiyatlarini va uslubiy jihatlarni, so'zlanishni va tarjimaning turli texnikasini tarjima jarayonida qo'llash. Transkripsiya, transliteratsiya, katta, Matnlar va mavzular tarjimasida ikki tildagi so'z birliklari, frazeologik birliklar, maqol va matallar kabi birliklarni to'g'ri va aniq tarjima qilish. Tarjimonning "Qalbakidoshlar" va tarjimada ularning xususiyatlari.

4-mavzu. Antonimik tarjima. Antonimik tarjima tarjima jarayonida keng qo'llaniladigan kompleks leksik-grammatik almashtiruv. Tasdiq grammatik konstruksiya inkor grammatik konstruksiyaga, yoki aksincha, inkor konstruksiya tasdiq konstruksiyaga almashtirilishi. Asl matndagi biron so'z tarjima tilida uning antonimiga almashtirilishi.

5-mavzu. Tarjimada tinish belgilarining ishlatilishi. Yo'zma tarjimada turli (nuqta, vergul, ikki nuqta, nuqtali vergul, qo'sh tirnoq, tirnoq, chiziqcha, tire, so'roq, undov va boshqa) tinish belgilarining ishlatilishi. Vergulning qo'llanmaslik holatlari. Turuq belgisining qo'llanishi. Imlo qoidalari. Qo'sh unli va qo'sh undoshlarning qo'llanilishi. Boshqa yo'llar bilan ko'pligi yasaladigan otlarning qo'llanilishi.

6-mavzu. Yo'zma tarjimada lug'at bilan ishlash. Yo'zma tarjimada lug'at bilan ishlash. Yo'zma nuqta lug'at tarkibi, internatsional, psevdointernatsional, ko'p ma'noli so'zlar, neologizmlar tarjimasi. Atamalarning ekvivalentini aniqlash. So'z birkimlar, frazeologik birkimlar tarjimasi. Bunda kundalik hayotini bildiruvchi, lekssik terminlardan tashkil topgan qisqa epizodik lavhalar, kichik hajmdagi uchrashuv, so'zlashuv va shunngidek, qisqa hajmdagi ma'muriy va iqtisodiy ma'nalar tarjimasi.

7-mavzu. Yo'zma tarjimada realiyalar, frazeologik birliklari ustida ishlash. Yo'zma tarjimaga xos so'zlar, realiyalar, frazeologik birliklar, maqol va matallarning chet tiliga o'g'rishdagi qiyinchiliklarini transformatsiyalar yordamida bartaraf etish.

8-mavzu. Maqol va matallarning tarjima qilish usullari. Maqol va matallarning chet tiliga o'g'rishdagi qiyinchiliklarini transformatsiyalar yordamida bartaraf etish.

9-mavzu. Yo'zma tarjimaning grammatik xususiyatlari. Yo'zma nuqta lug'at tarkibi, grammatik qurilish va ularning o'rganilayotgan xorijiy va ona tilidagi o'ziga xos xususiyatlari. Yo'zma tarjimada qo'llaniladigan gaplar tuzilishi, punktuatsiya, ma'nuning asl mazmuni ona tilda berilishi. Grammatik qurilish va ularning o'rganilayotgan xorijiy va ona tilidagi o'ziga xos xususiyatlari.

10-mavzu. So'z ma'nolari va so'z birkimlari ustida ishlash. Tarjimada soddada va qo'shma gaplarning ekvivalentini har ikki tilda to'g'ri topish.

Artikllar tarjimasi.

11-mavzu. Fe'lning zamon formalarida gaplar tarjimasi. Xorijiy tilda fe'lning zamon formalari, majhul nisbat, infinitiv, gerundiy, sifatdosh konstruksiyalarning o'ziga xos xususiyatlari va ularni to'g'ri tarjima qilish usullari.

12-mavzu. Fe'l zamonlari, modal fe'llar, iboralar va predlogli birkimlar bilan ishlash. Xorijiy tilda fe'lning zamon formalari, majhul nisbat, infinitiv, gerundiy, sifatdosh konstruksiyalarning o'ziga xos xususiyatlari va ularni to'g'ri tarjima qilish usullari.

13-mavzu. Soddada yig'iq, soddada yoyiq va ergashgan qo'shma gaplarni tarjima qilish. Xorijiy tilda fe'lning mayl formalari, majhul nisbat, infinitiv, gerundiy, sifatdosh konstruksiyalarning o'ziga xos xususiyatlari va ularni to'g'ri tarjima qilish usullari.

14-mavzu. Turli janrlarga tegishli ma'nalar tarjimasi. Turli janrlarga tegishli ma'nalar tarjimasi. Turli janrlarga tegishli ma'nalarning uslubiy xususiyatlari va ularning funksional xususiyatlarini tarjimada saqlash yo'llari. Matn yozish qobiliyatini shakllantirish, yo'zma manbalardagi ma'nalar (konferensiya materiallari, mahsulotlar, oziq-ovqatlar, broshyuralar va boshqa manbalardagi yozuvlar bilan tanishish va ularni tarjima qilish).

15-mavzu. Asosiy o'rganilayotgan chet tildan o'zbek tiliga qisqa eraklar tarjimasi. O'rganilayotgan xorijiy tildan o'zbek tiliga qisqa hkoya va eraklarni tarjima qilish va tarjima usullari.

16-mavzu. Hkoyalar tarjimasi. Asosiy o'rganilayotgan chet tildan o'zbek tiliga hkoyalarni tarjima qilish.

17-mavzu. Rasmiy va norasmiy xatlar tarjimasi. Tarjima jarayonida uchraydigan rasmiy va norasmiy xatlarni tarjima qilish va ularda ishlatiladigan so'zva so'z birkimlaridan foydalanish.

18-mavzu. Gazeta ma'nalari tarjimasi. Radio va televideniadagi axborotlar, gazetalar sharti, sport va madaniy voqealar tarjimasi. Gazeta va jurnallardagi maqolalarni tarjima qilish usullari. Turgun birkimlar, idiomalar va maqol matallar tarjimasi.

19-mavzu. She'riy tarjima usullari. Badiiy asarlarni tarjima qilishda ma'nuning janr va uslubiy jihatlarni, she'riy va nasriy xususiyatlarini hisobga olib badiiylik prinsipiga amal qilish. Badiiy ma'nalar (she'r va nasriy asarlar) tarjimasi. She'riy tarjima yozish usullari. Qisqa hkoyalarni yo'zma tarjima qilish usullari.

20-mavzu. Publisistik mahtlar tarjiması. Tishunosik va adabiyot (ilmiy adabiyot: qisqa hajmdagi ilmiy maqolalar, hkoya va romanlardan parchalar). San'at va madaniyat: san'at turlari, san'atga oid cholg'u asboblari, madaniy hayotni aks ettiruvchi turli mahalliy va xalqaro tadbirlar.

Sport: dunyoviy sport, sport turlari va ular bo'yicha o'tkaziladigan mahalliy va xalqaro tadbirlar, chempionatlar haqida mahtlar tarjiması.

21-mavzu. Radio va televidenie mahtlarini yozma tarjima qilish.

Jurnalistik, radio va televidenie materiallari bilan tanishib borish ko'nikmalarini shakllantirish. Jurnalistik, radio va televidenie mahtlarini yozma tarjima qilish. Ommaviy axborot soha mahtlardagi terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash.

22-mavzu. Qisqartma va abbreviatura o'ld so'zlarni tarjima qilish.

Qisqartmalar va ularning to'liq ma'nolari ustida ishlash. Abbreviatura turlari va ularni tarjima qilish usullari.

23-mavzu. Siyosiy-jimoiy mahtlarini yozma tarjima qilish. Siyosiy-jimoiy mahtlarini yozma tarjima qilish. Siyosiy-jimoiy sohaga oid mahtlardagi terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash va taqdimot tayyorlash.

24-mavzu. Madaniyat va san'at sohasiga oid mahtlarini yozma tarjima qilish. Madaniyat va san'at sohasiga oid mahtlarni chet tiliga, ona tiliga yozma tarjima qilish muammolari. Madaniyat va san'at terminlarini tarjima qilish xususiyatları. Madaniyat va san'at sohasi hujjatlarni yozma tarjima qilish.

25-mavzu. Reklama va jimoiy munosabatlar sohasiga oid mahtlarini yozma tarjima qilish. Reklama va jimoiy munosabatlar sohasi terminlari, iboralar yozma tarjiması. Reklama va jimoiy munosabatlar sohasiga oid mahtlar va hujjatlarni yozma tarjima qilish. Qisqartmalar, e'lon va reklamalar tarjiması

26-mavzu. Yozma tarjimaning badiiy tarjima bilan uzviy bog'liqligi. Yozma tarjima tahlil ko'nikmalari va ma'lakalariga ega bo'lishga yo'naltirilgan mashqlar bajarish. Tili o'rganilayotgan mamlakatlarning badiiy adabiyoti namunalarini o'qish va mazmunini anglash, davriy matbuot nashrlarida bayon etilgan asosiy voqea-hodisalar haqida ma'lumotga ega bo'lish hamda mazmunini yozma bayon etishga o'rgatish.

27-mavzu. Turli sohalarga tegishli mahtlarini yozma tarjima qilish. Turli sohalarga tegishli mahtlar yozma tarjiması. Turli sohalarga tegishli atamalarning uslubiy xususiyatları va ularning funksional xususiyatlarini tarjimada saqlash yo'llari. Turli sohalarga oid mahtlardagi terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash.

28-mavzu. Radio va televidenie mahtlarini yozma tarjima qilish. Jurnalistik, radio va televidenie materiallari bilan tanishib borish ko'nikmalarini shakllantirish. Jurnalistik, radio va televidenie mahtlarini yozma tarjima qilish. Ommaviy axborot soha mahtlardagi terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash.

29-mavzu. Madaniyat va san'at sohasiga oid mahtlarini yozma tarjima qilish. Madaniyat va san'at sohasiga oid mahtlarni chet tiliga, ona tiliga yozma tarjima qilish muammolari. Madaniyat va san'at terminlarini tarjima qilish xususiyatları. Madaniyat va san'at sohasi hujjatlarni yozma tarjima qilish.

30-mavzu. Ekologiya sohasiga oid mahtlarini yozma tarjima qilish. Ekologiya va atrof muhit sohasi mahtları yozma tarjiması. Ekologiya sohasiga oid mahtlarni chet tiliga, ona tiliga yozma tarjima qilish muammolari. Ekologiya terminlarini tarjima qilish xususiyatları. Leksik-grammatik transformatsiyalar.

31-mavzu. Badiiy tarjimaning lingvistik muammolari. Badiiy tarjima. Badiiy tarjimaning lingvistik muammolari. Badiiy tarjima matniga talab darajasida uslubiy ishlov berilishini ta'minlash. Badiiy tarjimada til normalari. Asliy at ma'ni va tarjima. Badiiy tarjimada tarjimon mahorati va uslubı.

32-mavzu. Badiiy tarjimada muqobilik va adekvatlik. Badiiy tarjimada muqobilik va adekvatlik. Antonomik tarjima. Badiiy tarjimada o'rin almashtirish, qo'shish va tushirib qoldirish hodisasi. Milliy korriv va bo'yogdorlikka ega so'zlar tarjiması, milliy mentalitetni tarjimada berish, frazeologik birlikmalar tarjiması.

33-mavzu. Tarjimon uslubı, asl nusxa, muallifning uslubini tarjimada saqlash. Tarjimon uslubı, asl nusxa, muallifning uslubini tarjimada saqlash. Til vositalaridan foydalanishda tarjimonning o'ziga xos yo'l tushishi va uslubı. Tarjima jarayonida asliy at matnning qismlariga mu's va teng bo'lgan ma'n unsurlari. Asliy at qismlari tushunchasi. Aynan muvofiq keladigan tarjima qismlarini yaratish.

47-mavzu. Gazeta matnari tarjimasi. Radio va televideni edagi axborotlar, gazetalar sharti, sport va madaniy voqealar tarjimasi. Gazeta va jurnallardagi maqolalarni tarjima qilish usullari. Turg'un birkimlar, idiomalar va maqol matalar tarjimasi.

48-mavzu. Publisistik matnlar tarjimasi. Tilshunoslik va adabiyot (ilmiy adabiyot: qisqa hajmdagi ilmiy maqolalar, hkoya va romanlardan parchalar). San'at va madaniyat: san'at turlari, san'atga oid cholg'u asboblal, adamiy hayotni aks ettiruvchi turli mahalliy va xalqaro tadbirlar. Sport: dunyoviy sport, sport turlari va ular bo'yicha o'tkaziladigan mahalliy va xalqaro tadbirlar, chempionatlar haqida matnlar tarjimasi.

49-mavzu. She'riy tarjima va tahlil. Badiiy asarlarni tarjima qilishda matnning janr va uslubiy jihatharini, she'riy va nasriy xususiyatlarini hisobga olib badiiylik prinsipiga amal qilish.

Badiiy matnlar (she'r va nasriy asarlar) tarjimasi. She'riy tarjima yozish usullari. Qisqahkoyalarni yozma tarjima qilish usullari.

50-mavzu. Ekologiya sohasiga oid matnlarni yozma tarjima qilish. Ekologiya va atrof-muhit sohasi matnari yozma tarjimasi. Ekologiya sohasiga oid matnlarni chet tiliga, ona tiliga yozma tarjima qilish muammolari. Ekologiya terminlarini tarjima qilish xususiyatlari. Leksik-grammatik transformatsiyalar.

51-mavzu. Jahon adabiyoti namoyandalari asarlarini tarjimasi. Dunyoga mashhur yozuvchi va shoir larining asarlarini o'zbek tiliga tarjima qilish.

52-mavzu. Drammatik asarlar tarjimasi va tahlili. Badiiy asarlarni tarjima qilishda matnning janr va uslubiy jihatharini, she'riy va nasriy xususiyatlarini hisobga olib badiiylik prinsipiga amal qilish. Badiiy matnlar (she'r va nasriy asarlar) tarjimasi. She'riy tarjima yozish usullari: Qisqahkoyalarni yozma tarjima qilish usullari.

53-mavzu. Sport sohasiga oid matnlarni yozma tarjima qilish. Sport sohasi terminlari, iboralar va matnlar yozma tarjimasi. Sport sohasi matnlar yozma tarjimasi. Sport sohasi hujjatlarini yozma tarjima qilish.

54-mavzu. Turizm sohasiga oid matnlarni yozma tarjima qilish. Turizm sohasi terminlari, iboralar va

matnlar yozma tarjimasi. O'zbekiston tarixiy obidalarini, madaniy merosi va diqqatga sazovor turistik joylarni tasvirllovchi matnlarni yozma tarjima qilish. Xalqaro turizm: O'zbekiston va tili o'rganilayotgan mamlakat turizmi, turizm turlari, ko'rgazma va forumlar.

55 - mavzu. Gastronomiya va kulinariya sohasiga oid matnlarni yozma tarjima qilish. Gastronomiya va kulinariya sohasi terminlari, iboralar va matnlar yozma tarjimasi. Gastronomiya va kulinariya sohasi matnlarni, milliy taomlar, reseptlar, menyu va boshqahujjatlarini yozma tarjima qilish.

56-mavzu. Reklama va ijtimoiy munosabatlar sohasiga oid matnlarni yozma tarjima qilish. Reklama va ijtimoiy munosabatlar sohasi terminlari, iboralar yozma tarjimasi. Reklama va ijtimoiy munosabatlar sohasiga oid matnlar va hujjatlarini yozma tarjima qilish. Qisqartmalar, e'lon va reklamlalar tarjimasi

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI fani

"Tarjima nazariyasi va amaliyoti" fanga kirish

Tarjima nazariyasi va amaliyoti fanining tarixi va rivojlanish bosqichlari. Tarjimaning umumiy nazariyasi. Tarjimaning xususiy nazariyalari. Tarjimashunoslik fanining obyektini, maqsadini va vazifalari. Tarjimaning tilshunoslik bilan bog'liq jihathari.

Tarjimaning metodik aspektlari

Tarjima turlari. Tarjima birliklari va darajalari. Ma'lumotlar turlari. Terminologik lug'atlar. Muqobil tarjima. Muqobillikning turlari.

Tarjimaning leksik-semantik muammolari

So'z semantikasi va tarjima. Chet tili va o'zbek tillarida so'z ma'nolari hajmi va shakli o'rtasidagi farqlar. Omonim so'zlar va polisemantik so'zlar tarjimasi. So'z va kontekst. So'z va so'z birkimlari sinonimiyasi. Atoqli otlar, geografik nomlar, tashkilotlar nomlarini tarjima qilish. Terminlar tarjimasi. Qisqartma so'zlar tarjimasidagi muammolar. "Tarjimonning soha do'stlari" muammosi. Leksik lakunalar. Tarjimada leksik transformatsiyalar: konkretlash tirish, umumlash tirish, antonimik tarjima, tushirib qoldirish, so'z qo'shish, ma'noni kengaytirish, kompensatsiya.

Tarjimaning grammatik muammolari

Grammatik ma'no turlarini tarjimada ifodalash. Chet tili va o'zbek tillarida gap strukturasi va undagi farqlar. Grammatik shakl va konstruksiyalarni tarjima qilish prinsiplari. Artikllar tarjimasi. Noaniq olmosh tarjimasi. Predloglar tarjimasi. Chet tiliida erkalovchi va kichraytiruvchi affikslar, ularni tarjimada ifodalash muammolari.

Tarjimada grammatik transformatsiyalar: so'z turkumlarini almashtirish, gap bo'laklari o'rnini o'zgartirish, majmullik nisbatini aniqlik nisbat bilan almashtirish, grammatik sabablarga ko'ra so'z qo'shish va so'zni tushirib qoldirish, qo'shma gapni soddaga gap bilan almashtirish.

Infinitiv konstruksiyalar tarjimasi. Konversiya va tarjima. Qo'shma so'zlar tarjimasi. Fe'llarning bo'lishsizlik shakli tarjimasi.

Tarjimaning stilistik muammolari

Uslubning tarjimaviy taqini. Matnning funktsionah-stilistik xususiyatlari. Badiiy mah tarjimasi. Perifrazalar tarjimasi. Siqatalar, jargonga o'ldi so'zlar tarjimasi. So'z o'yinlari tarjimasi. Reklamama mahlarining stilistik xususiyatlari. Stilistik kompensatsiya usuli.

Tarjimaning pragmatik masalalari

Tarjimada kommunikatsiya elementlarini hisobga olish zaruriyati. Davr ko'briti, joy kabi ekstralingvistik faktორlarni hisobga olish. Matnning g'oyaviy yo'nalishini tarjimada saqlash masalalari. Muallif — tarjimon aloqasi. Tarjimada asl mah muallifning ruh yatin saqlash. Badiiy tarjimada kognitiv dissonans nazariyasi. Badiiy tarjimada kognitiv dissonansning kelib chiqish sabablari va yechimlari.

Tarjimaning lingvomadaniy muammolari

Realiya tushunchasi. Realiyalar klassifikatsiyasi. Tarixiy realiyalar tarjimasi. O'lchov birliklari, geografik nomlar tarjimasi. Milliy xususiyatli frazeologik birliklar tarjimasi. Chet tili va o'zbek tillarida murojaat shakllari va ularni tarjimada ifodalash. Taqldiy so'zlarni tarjima qilish muammolari. Transliteratsiya va transkripsiya. Kalka tarjima.

Badiiy tarjima muammolari

Badiiy tarjimada asl mahnga sodqlik muammosi. Badiiy tarjimada muallif va mutarjin aloqasi. O'zbek adabiyoti namunalarini chet tillarga tarjima qilish masalalari. Jahon adabiyoti durdonalarini ona tiliga tarjima qilish. Badiiy tarjima tahlii muammolari.

Og'zaki tarjima

Yozma va og'zaki tarjima o'rtasidagi farqlar. Fikrni og'zaki bayon etish. Sanog sonlar, ahoqli otlar, geografik nomlar tarjimasida aniqlikka erishish muammolari.

Og'zaki tarjima turlari: ikki tomonlama tarjima, ketma-ket tarjima, sinxron tarjima. Og'zaki tarjimada xo'rtiraning roli. Og'zaki tarjimaga o'rgatish mashqlari tipologiyasi. Og'zaki tarjimada transformatsiyalardan foydalanish.

Og'zaki tarjimada notiq nuqtini yozma qayd qilish texnikasi. Notiq tomondan bildirilgan fikrning asosiy informativ qismini ajratish. Referat-rezюме qilish usullari.

Avtomatlashtirilgan tarjima

Tarjima sohasidagi informatsion dasturlar yaratilish tarixi. Informatsion dasturlarning ishlash prinsiplari. Tarjimalarni xo'rtirada saqlovchidasturlar.

Matnni tayyorlash tizimi. Elektron lug'atlar bilan ishlash. Translit, Catalist, Déjà vu kabi kompyuter dasturlari. Ko'p tillik ABBYY Lingvo lug'ati.

Sohalariga o'ldi matnlar tarjimasi

Ilmiy, ilmiy-ommabop mahlar tarjimasi. Texnik tarjima. Rasmiy xujjatlar va ularni tarjimasi muammolari. Gazeta va publisistik mahlar tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari.

NOTIQLIK SAN'ATI VA NUTQ MADANIYATI fani

“Notiqlik san'ati va nutq madaniyati” fanga kirish. Fanning o'ziga xos xususiyatlari

Notiqlik hamda nutq madaniyati tushunchalarining o'zaro bog'liqligi. Nutq madaniyati yo'nalishlari

Notqilik san'ati va nutq madaniyatining tarixi

Notqilik san'ati va nutq madaniyatining rivojlanish tarixi. Notqilik ahamasining kelib chiqish tarixi.

Ingliz tilida notqilik san'ati va nutq madaniyatining ta'rifi va uslublari
Ingliz tilida notqilik san'ati turlari. Notqilik san'atiga ta'rif. Aristotehning notqilik san'atiga bergan ta'rifi.

Ommaviy nutq tarixi klassik davri

Ommaviy nutq klassik davri. Sugrot, Platon, Aristotel ta'rifida.
Ommaviy nutq ta'rifiga nazar

Notqilik san'atining ko'rinishlari

Ijtimoiy-siyosiy chiqishlar tili. Targ'ibchi va tashviqotchi nutqi.
Akademik nutq. Suddagi nutq

Ommaviy nutq axloqi. Jamoat nutqlarida axloqning ahamiyati

Ommaviy nutq axloqi hamda notqining ommaga qilgan nuqtaning ahamiyati.
Ommaviy nutq elementlari

Notqilik san'ati va ommaviy chiqishlar

Notqilik san'atida ommaviy chiqishlarning o'rni va notqlarning ommaning o'ziga qarata bilish san'ati. Ishonitish nuqti

Ingliz tilida notqilik

Notqilarning ingliz tilidagi talqini va ahamiyati. O'zbek hamda ingliz tillarida notqilik san'atining o'zaro bog'liqligi.

Nutq madaniyatining boshqa fanlar bilan aloqadorligi

Foydali nutq va ishonitira olish. Nutq madaniyatining mantiq va etika bilan munosabati. Til, nutq, nutqiy faoliyat.

“MADANIYATLARARO MULOQOT VA TARJIMASHUNOSLIK” fani

Tarjima va madaniyat

Tarjima va madaniyatning o'zaro munosabatlari. Tarjimada milliy-madaniy xususiyatlar va ularning tarjimada aks etishi.

Madaniyatga oid so'zlar, realiya yoki milliy kobariga ega bo'lgan so'zlar tasnifi

Madaniyatga oid so'zlarning turlicha nomlari va ularning tasnifi. Madaniyatga oid so'zlarning ilmiy adabiy otdagi turli talqinlari.

Tarjimada madaniy transformasiya qilish usul va yo'llari

Tarjimada qo'llaniladigan turli transformasiyalar. Madani transformasiyaga sabab bo'ladigan turli sabablar.

Urf odat va marosimlarga tegishli so'zlar tarjimasi

Urf-odatlar tasnifi. Urf-odatni ifodalovchi so'z va tushunchalar tarjimasi.
Udum va marosimlar tasnifi. Udum va marosimlarni ifodalovchi so'z va tushunchalarni tarjima qilish masalalari.

Milliy oziq-ovqatni ifodalovchi so'zlar tarjimasi. Sport o'yinlari nomlari tarjimasi

Oziq-ovqatni ifodalaydigan so'z va tushunchalar hamda ularning tasnifi. Milliy oziq-ovqat so'z va tushunchalarni ifodalovchi leksik birliklar tarjimasi.

Sport o'yinlarini ifodalovchi so'z va tushunchalar hamda ularning tasnifi. Sport o'yinlarini ifodalovchi so'z va tushunchalarni tarjima qilish muammolari.

Tashkilot, korxonalar, muassasa va shu kabilar nomlari tarjimasi

Tashkilot, korxonalar, muassasa va shu kabilar nomlarni ifodalovchi so'z va tushunchalar hamda ularning tasnifi. Tashkilot, korxonalar va muassasa nomlarini tarjima qilishda qo'llaniladigan fonetik transformasiyalar.

Geografik nomlar va toponimlar tarjimasi

Geografik nomlar va toponimlarni ifodalovchi so'z va tushunchalar, ularning tasnifi. Geografik nomlar va toponimlar tarjimasi qo'llaniladigan usullar.

Yozma tarjima fanidan asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda
axborot manbalarini
Asosiy adabiyotlar:

1. Muminov O.M. and others. Written Translation. - Part I, II. Tashkent 2010. - 272 p.
2. Yashina N.K. Uchebnoe posobie po pismennomu perevodu, 2016
3. Baker M. In other words- London: Routledge, 2011 - 332p.
4. Munday J. Introducing to Translation Studies. London: Routledge, 2012 - 364r.
5. Robinson D. Becoming a Translator London: Routledge, 2012 - 230 p.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mo'minov O., Qo'koshiev A., Hoshimov O'. Ingliz tili darsligi (English for Translators) – Toshkent, "Sharq" nashriyoti, 2005
2. Odiyova G.K. O'zbek tarjimonlari va badiiy tarjimalar. Qo'llanma. - Toshkent: Yangi asravbodi, 2012. – B. 150.
3. Gardner J. A Brief List of Misused English Terminology in EU Publications English Style Guide. - 4/104, 22 March, 2016.
4. Uzbekistan Today (gazetasining har haftalik yangiliklari).
5. The Economist (jurnalning har oylik yangiliklari).
6. The Week (jurnalning har oylik yangiliklari)

“Tarjima nazariyasi va amaliyoti” fanidan asosiy va qo'shimcha o'quv
adabiyotlar hamda axborot manbalarini

Asosiy adabiyotlar:

Ingliz tili

1. Muminov A. A Guide to Consecutive Translation. – T.: Tafakkur bo'stoni, 2013. – 320 p.
2. G'ofurov I, Mo'minov O, Qambarov N. Tarjima nazariyasi. – T.: Tafakkur - Bo'ston, 2012. – 216 b.
3. G'ofurov I. Tarjima, aunoslik mutaxassisligiga kirish. – Toshkent - 2008. - 117 b.

2023/2024 o'quv yilida ixtisoslik fanlaridan yakuniy davlat attestatsiya

savollar

“Yozma tarjima” fani bo'yicha:

1. Tarjima konsepsiyasi
2. Yozma tarjimaning qisqacha tarixi haqida ma'lumot
3. Tarjima turleri
4. Mavzu doirasida misollar bilan takdimot tayyorlash
5. Yozma tarjimada leksik-semantik transformatsiyalar
6. Tarjimada tinlash belgilarining ishlatilishi
7. Yozma tarjimada realiyalar, frazeologik birliklar, maqol va matallarning tarjima qilish usullari
8. Yozma tarjimaning grammatik hususiyatlari so'z ma'no'lari va so'z birliklari ustida ishlash.
9. Fe'lining zamon formalida gaplar tarjimasi fe'l zamonlari, modal fe'llar, iboralar va predlogli birliklar bilan ishlash.
10. Fe'l nisbati, infinitiv, gerundiy, sifardosh konstruksiyalarning o'ziga hos hususiyatlari va ularni to'g'ri tarjima qilish usullari.
11. Soddayig'iq, soddayoyiq va ergashgan qo'shma gaplarni tarjima qilish.
12. Turli janrlarga tegishli matnlarni tarjimasi
13. Matn yozish qobiliyatini shakllantirish, yozma manbalardagi matnlarni (konferensiya materiallari, mahsulotlar, oziq-ovqatlar, broshyuralar va boshqalar) manbalardagi yozuvlar bilan tanishish va ularni tarjima qilish).
14. Asosiy o'rganilayotgan chet tildan o'zbek tiliga eraklar tarjimasi
15. Tarjima qilingan eraklar taxlili ustida ishlash
16. Asosiy o'rganilayotgan chet tildan o'zbek tiliga qisqaxkoy tarjimasi
17. Hlkoyani tarjima jarayonida uchragan kiyinchi iliklarni ustida ishlash
18. Rasmiy va norasmiy xatlar tarjimasi
19. Rasmiy xatlar va maktablar yozish va tarjima qilish
20. Norasmiy xat va maktablar yozish va tarjima qilish
21. Gazeta matnlari tarjimasi
22. Radio va televideniya dagi axborotlarni tarjima qilish

23. Sport va madaniy voqealar tarjimasi.
24. Gazeta va jurnallarda uchraydigan makol va xikmatli soʻzlar tarjimasi
25. Publisistik matnlar tarjimasi
26. Sanʼat va madaniyat: sanʼat turlari, sanʼatga oʻldirilgan asboblarning tarjimasi
27. Madaniy hayotni aks ettiruvchi turli mahalliy va xalqaro tadbirlarning tarjima qilish
28. Sport dunyoviy sport turlari va ular boʻyicha oʻtkaziladigan mahalliy va xalqaro tadbirlar, chempionatlar haqida matnlar tarjimasi.
29. Qisqartma va abreviaturaga oʻldirilgan soʻzlarning tarjima qilish
30. Reklama va ijtimoiy munosabatlarning sohasiga oʻldirilgan matnlarning yozma tarjima qilish
- Turli sohalarga tegishli matnlarning yozma tarjima qilish
31. Turli sohalarga oʻldirilgan matnlardagi terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash.
32. Radio va televidenye matnlari yozma tarjima qilish
33. Jurnalistika, radio va televidenye materiallari bilan tanishib borish koʻnikmalarini shakllantirish. Ularning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash.
34. Madaniyat va sanʼat sohasiga oʻldirilgan matnlarning yozma tarjima qilish
35. Madaniyat va sanʼat terminlarini tarjima qilish hususiyatlarini va shu sohaga oʻldirilgan matnlarning yozma tarjima qilish.
36. Ekologiya sohasiga oʻldirilgan matnlarning yozma tarjima qilish
37. Ekologiya va atrofmuxitga oʻldirilgan terminlarini tarjima qilish hususiyatlarini leksik-grammatik transformatsiyalar.
38. Badiiy tarjimaning lingvistik muammolari
39. Badiiy ifodaning usullari, tarjima matniga talab darajasida uslubiy ishlov berilishini taʼminlash.
40. Badiiy tarjimada tarjimon mahorati va uslubini.
41. Badiiy tarjimada muqobilik va adektivatik
42. Antonomik tarjima usulida ishlatish

43. Badiiy tarjimada oʻrni almash tirish, qoʻshish va tushirib qoldirish hodisasi.
  44. Milliy kolorit va boʻyoqdorlikka ega soʻzlar tarjimasi
  45. Milliy mentalitetni tarjimada berish, frazeologik birliklar tarjimasi
  46. Badiiy tarjimada grammatik muammolar
  47. Muqobili soʻzlarning tarjima qilish.
  48. Tarjimaning pragmatik jihatlarini.
  49. Badiiy tarjimada tabdili usullari bilan ishlash
  50. Badiiy tarjimada hanohanglikni taʼminlash, ikki tilning milliy ruhi va rang-barang vositalarini handa ularning muqobillari ni topish, tarjimon faoliyati.
  51. Tarjimon uslubini, asl nusxa, muallifning uslubini tarjimada saqlash
  52. Badiiy tarjima jarayonida amalga oshiriladigan tadbirlarning turlari va unga misollar keltirish
  53. Tarjimada 1) soʻz oʻrnini oʻzgartirish; 2) almash tirish; 3) soʻz qoʻshish; 4) soʻzni tushirib qoldirish va unga misollar keltirish
  54. Tarjimada milliy madaniy soʻzlarning va realiyalarning tarjima qilish
  55. Xalq ogʻzaki ijodini namunalari ni dostonlardan parcha tarjima qilish. 30. Tarjimaning leksik muammolari ni unga misollar keltirish
  56. Asiyat matnini saqlash xodisasi. Matnning oʻzgarishsiz qolishi va uning asosida oʻziga tilda boshqa matn yaratilishi.
  57. Frazeologik birliklarning tarjima qilish usullari va misollar keltirish.
  58. Xalq maqollari va turgʻun iboralarning tarjima qilish
- “Tarjima nazariyasi va amaliyoti” fani boʻyicha:**
1. Tarjima nazariyasining predmeti.
  2. Tarjimaning tishunoslik nazariyasi tarixidagi asosiy yoʻnalishlar.
  3. Tarjima turlari.
  4. Tarjimaning tabiati.
  5. Tarjimaning lingvistik va ekstralingvistik jihatlarini.
  6. Tarjimaning asosiy muammolari.
  7. Leksik maʼno turlari va ularning kontekst doirasida amalga oshirilishi.

8. Tarjimada sinonimlar orasidan soʻz tanlash.
9. Xalqaro soʻzlarni tarjima qilish muammosi.
10. Neologizmlarni tarjima qilish muammosi.
11. Anʼonimik tarjima.
12. Tarjima tamoyillari.
13. Ekvivalentlik darajalari. Adekvat tarjima.
14. Ekvivalentlik. Semantik va stilistik muqobilik.
15. Tarjima — aboqajar ayoni sifatida.
16. Semantik, sintaktik va pragmatik munosabatlarning roli.
17. Tarjimada aslyat matni pragmatik taʼsirini yekazish muammosi.
18. Tushurish va qoʻshish grammatik oʻzgarishlarning turlari sifatida.
19. Tarjimon nuqtai nazarining tarjimaga taʼsiri.
20. Tarjima yil muammosi.
21. Milliy koridagi soʻzlarning tarjimasini.
22. Haqiqatni koʻrsatish usuli.
23. Tarjimaning leksik muammosi. Toʻliq leksik muvofiqlik.
24. Qisman leksik mosliklar.
25. Leksik transformatsiyalarning turlari.
26. Leksik muvofiqliklarning yoʻqligi.
27. Frazologik birliklardagi toʻliq moslik.
28. Frazologik birliklardagi qisman mosliklar.
29. Frazologik birliklarning frazeologik moslik doirasidagi tarjimasini.
30. Grammatik muqobilik / ekvivalentlik darajalari.
31. Morfologik moslik: toʻliq; qisman; morfologik muvofiqlikning yoʻqligi.
32. Sintaktik muvofiqlik: toʻliq; qisman; sintaktik muvofiqlikning yoʻqligi.
33. Grammatik transformatsiyalarning turlari.
34. Almashirish grammatik transformatsiyaning bir turi sifatida.
35. Transformatsiya mexanizmi.

“Notiqlik sanʼati va nutq madaniyati” fani boʻyicha:

1. What is understood by the notion art of public speaking?
2. “Classical period” of Art of Oratory: So crates’ contribution to art of oratory.
3. Write about the peculiarities of art of public speaking in ancient Greece.
4. Who are the famous representatives of the art of public speaking in ancient Rome?
5. “Classical period” of Art of Oratory: Plato’s contribution to art of oratory
6. Repetition of words. Repetition of speech devices. Give example to each type.
7. What are the rules of mastering the art of public speaking?
8. What was Aristotle’s contribution to the development of rhetoric?
9. Write about the history and origin of the term “Oratory”
10. What common methods of engaging audience’ attention in public speaking do you know?
11. What is the role of ethics in public speaking?
12. How plagiarism is related to ethics of public speaking?
13. How can one be factual in public speaking?
14. What are moral features of public speaking?
15. Why is feedback important in public speaking?
16. What are the main types of Communicative Signs in Speech?
17. Speak about use of words with a positive meaning in public speech
18. What is the role of context in public speaking?
19. What are the characteristics of persuasive speech?
20. Speak about use of words with a negative meaning in public speech
21. What is the role of context in public speaking?

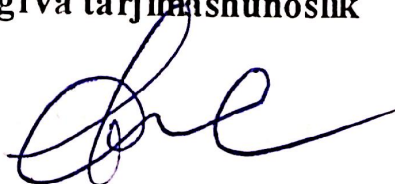
22. Speak about famous orators of East.
23. Speak about the importance of using communicative signs.
24. What is the importance of verbal and non-verbal signs in speech.
25. Attic period or Athenian oratory.

“Madaniyatlarning muloqot va tarjimashunoslik” fani bo‘yicha:

1. How culture is related to translation?
2. What principles should a translator follow for effective translation?
3. What translation strategies can be used to translate culture-bound words?
4. What is transcription?
5. What is transliteration?
6. What is calque?
7. What are the types of culture-bound words according to the semantic field?
8. How knowledge of traditions can be useful in translation process?
9. What are the ways of translating words related to traditions?
10. What factors should be taken into account while translating culture-specific words?
11. What is the technique used for translating sport terms?
12. How national sport terms are translated mostly?
13. What are the specific features of names of organizations, institutions and enterprises?
14. What are the translation techniques to translate toponyms?

Ingliz adabiyotshunosligi va tarjimashunoslik

kafedrası mudiri:

D.I. Xodjayeva